

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1150/2021
25.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Оливера Перишић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Давор Поповић, адвокат из ..., ради уређења личних односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 411/20 од 28.10.2020. године, у седници одржаној дана 25.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог ВВ из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 411/20 од 28.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П2 567/18 од 09.07.2020. године, ставом првим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ГГ, рођеног дана ... године у ..., као дете туженог ВВ и покојне ДД, ћерке тужилаца, са бабом и дедом по мајци и то: тужиоцима АА и ББ, обоје из ..., улица број ..., тако да почев од дана пријема пресуде у овој правној ствари па убудуће, тужиоци имају право да виђају свог малолетног унука и то: недељом у временском интервалу од 10 до 12 часова; за сваку крсну славу тужилаца у временском интервалу од 8 до 12 часова у периоду кад дете похађа поподневну школску наставу, а у периоду када дете пре подне похађа школску наставу, од 15 часова до 19 часова, а уколико крсна слава тужилаца пада на нерадан дан у временском интервалу од 12 до 16 часова; на други дан рођендана малолетног ГГ и то дана 02. фебруара сваке године у временском интервалу од 8 до 12 часова у периоду кад дете похађа поподневну школску наставу, а у периоду када дете пре подне похађа школску наставу, од 15 часова до 19 часова; други дан православног Божића на дан 08. јануара сваке године у временском интервалу од 8 до 12 часова у периоду кад дете похађа поподневну школску наставу, а у периоду када дете пре подне похађа школску наставу, од 15 часова до 19 часова; други дан православног Ускрса који је увек нерадни дан у временском интервалу од 12 до 16 часова, тако што ће тужиоци преузимати малолетног ГГ испред стана-куће у којој дете живи са оцем, туженим ВВ у назначено време га враћати на исто место, што је тужени ВВ као отац малолетног детета, дужан дозволити и омогућити тужиоцима. Ставом другим изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев

тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка на терет туженог, ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка на терет тужилаца.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж2 411/20 од 28.10.2020. године, ставом првим изреке, жалбу туженог одбио и потврдио пресуду Основног суда у Шапцу П2 567/18 од 09.07.2020. године, у побијаном делу којим је уређен начин одржавања личног односа малолетног ГГ са тужиоцима. Ставом другим изреке, жалба тужилаца је усвојена и пресуда Основног суда у Шапцу П2 567/18 од 09.07.2020. године, преиначена у делу којим је одлучено о накнади трошкова поступка, тако што је тужени обавезан да тужиоцима накнади парничне трошкове у износу од 12.800,00 динара, са затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремено ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су родитељи сада покојне ДД, која је била у браку са туженим до своје смрти, а умрла је 01.01.2011. године. Малолетни ГГ рођен је ... године, у брачној заједници сада покојне ДД и туженог. За време болести и лечења своје ћерке, а потом и након њене смрти, тужиља ББ је свакодневно долазила у стан туженог како би помагала у нези детета, а дете је повремено спавало у стану тужилаца. Тужици, су у свим аспектима живота детета, били упућени у његово одрастање, а када је дете ... године кренуло у школу одводили су га у школу и доводили из школе, те су се о њему старали до доласка туженог са посла. У том периоду, парничне странке су биле у добрим односима који су се пореметили након 2015. године када је тужени ступио у емотивну везу са партнерком са којом је, у току 2017. године, прво засновао ванбрачну, а потом, почев од 2018. године и брачну заједницу. У јануару 2017. године дошло је до конфликта и прекида контакта између парничних странака, јер су се посвађали због негативног става тужиље ББ према садашњој супрузи туженог. Након тог сукоба, тужиоци су малолетног ГГ виђали у школи. У фебруару 2017. године дошло је до вербалног сукоба између тужиље ББ и туженог током којег је тужиља покушала да исече вене. Након тог догађаја, тужиља је започела лечење код психијатра у општој болници у ..., па јој је преписана терапија због депресивне епизоде и пада расположења у вези са стресном ситуацијом у породици коју је обележила прерана смрт ћерке и прекид контакта са унуком. Тужиоци су пензионери и немају психолошке поремећаје који би их ометали у остварењу контакта са унуком. Психијатријским вештачењем је утврђено да је тужиља у току 2017. године пролазила кроз тешку епизоду депресивног поремећаја у вези са стресном ситуацијом у породици, али да је она ментално здрава особа, опрезна, несигурна и плашљива према непредвиђеним ситуацијама. Ни једна од тих особина

није индикатор поремећаја личности који би довео у питање функционисање тужиље у контактима са унуком. Непосредном опсервацијом, вештаци су закључили да малолетни ГГ има емотивно топао однос са тужиоцима и да је његова аутентична жеља да настави контакт са њима. Присутан је унутар-психички конфликт код детета због лојалности туженом, као оцу, са једне стране и позитивних мотивација према деди и баби са друге стране. Малолетни ГГ похађа четврти разред основне школе и живи са туженим и својом маћехом. Центар за социјални рад Града Шапца је на захтев суда доставио извештај у коме је наведено да је њихов закључак, на основу разговора са малолетним ГГ и на основу његових невербалних реакција, да је код дечака присутна аутентична жеља да има контакте са бабом и дедом, због чега су предложили да се, у актуелној ситуацији, контакти бабе и деде са унуком организују у контролисаним условима у просторијама тог центра. У разговору са Комисијом судских вештака за област психологије, дечије психологије и психијатрије, малолетни ГГ се изјаснио да би волео да има контакт са бабом и дедом, али да не воли да иде у Центар за социјални рад. Мишљење судских вештака је да је ова жеља детета аутентична.

Врховни касациони суд налази, да је код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепеним пресудама правилно уређен начин одржавања личних односа малолетног ГГ са тужиоцима, тако што су се судови, при одлучивању, руководили најбољим интересом детета.

Одредбом члана 61. став 5. Породичног закона, прописано је да дете има право да одржава личне односе и са сродницима и другим лицима са којима га везује посебна блискост, ако ово право није ограничено судском одлуком.

Мишљење детета прописано је одредбом члана 65. став 1. Породичног закона тако што дете које је способно да формира своје мишљење има право слободно изражавања тог мишљења. Мишљењу детета мора се посветити дужна пажња у свим питањима која га се тичу и у свим поступцима у којима се одлучује о његовим правима, а у складу са годинама и зрелашћу детета (став 3.). Дете које је навршило десету годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима (став 4.).

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

У конкретном случају, малолетни ГГ, који је навршио ... годину живота, слободно и непосредно је изразио своје аутентично мишљење да би волео да има контакт са тужиоцима, али да то не буде у Центру за социјални рад. Дете са тужиоцима има топао емоционални однос, а за његов развој и формирање идентитета важно је да одржава односе са родитељима преминуле мајке имајући у виду њихова међусобна осећања, блискост и важност међугенерациских веза.

Неосновани су наводи ревизије туженог да је побијана одлука донета без предходно прибављеног мишљења детета, које је суд приморао да се виђа са бабом и дедом са којима нема никакав контакт већ три и по године и који су у лошим односима са његовим оцем. Супротно томе, малолетни ГГ је своју аутентичну вољу да одржава

личне односе са тужиоцима изразио, како у поступку пред органом старатељства, тако и Комисији судских вештака (психолог, дечији психијатар и психијатар) током индивидуалног разговора у ком се изјаснио „да би волео да има контакт са њима“. То што су тужиоци у лошим односима и не контактирају са туженим не значи да због тога детету треба да буде ускраћен лични однос са бабом и дедом по мајци, посебно што, у конкретном случају, дете има аутентичну жељу да виђа бабу и деду. Тужени је дужан да, у најбољем интересу свог детета, настоји да превазиђе конфликт у односу са тужиоцима, јер интерес детета да одржава породичне односе има приоритет у односу на интерес туженог да не контактира са тужиоцима. Дете није у могућности да реши проблем комуникације одраслих, али не треба ни да трпи последице њиховог конфликта у смислу немогућности одржавања личних односа са блиским сродницима, јер то није у његовом најбољем интересу. Због тога се ревизијом туженог неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић